

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تعلیمات دینی

ویژه اهل سنت

پایه دهم

دوره دوم متوسطه حرفه ای

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

نام کتاب: ضمیمه تعلیمات دینی - ویژه اهل سنت - پایه دهم - دوره دوم متوسطه حرفه‌ای - کد ۵۱۰۱۹۱
پدیدآورنده: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
مدیریت برنامه‌ریزی و تألیف: معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان‌بخشی
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: مجید هداوند، منیره عزیزی، سهیلا خاکزاد، مینا حسینی، احمد مطلبی و رکانی (اعضای شورای برنامه‌ریزی)

حیدر الماسی، عطاء الله اولیایی، سمیه محمدی، عبدالله یعقوبی و با همکاری مینا حسینی، محمدحسن خدی و احمد مطلبی و رکانی (اعضای گروه تألیف)

مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره چاپ و انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
شناسه افزوده آماده‌سازی: احمد رضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - محمد عباسی (نگاشتارگر [طراح گرافیک]، و صفحه‌آرا)

نشانی سازمان: تهران - خیابان انقلاب، خیابان برادران مظفر، شماره ۶۶، تلفن: ۶۶۹۷۰۴۵۵، کدپستی: ۱۴۱۶۹۳۵۶۸۴
ناشر: شرکت افست - تهران - کیلومتر ۴ جاده‌ی آبی‌لی، پلاک ۸،

تلفن ۷۷۳۳۹۰۹۷، دورنگار: ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی: ۱۱۱۵۵-۴۹۴۷

چاپخانه: شرکت افست (سهامی عام) (www.offset.ir)

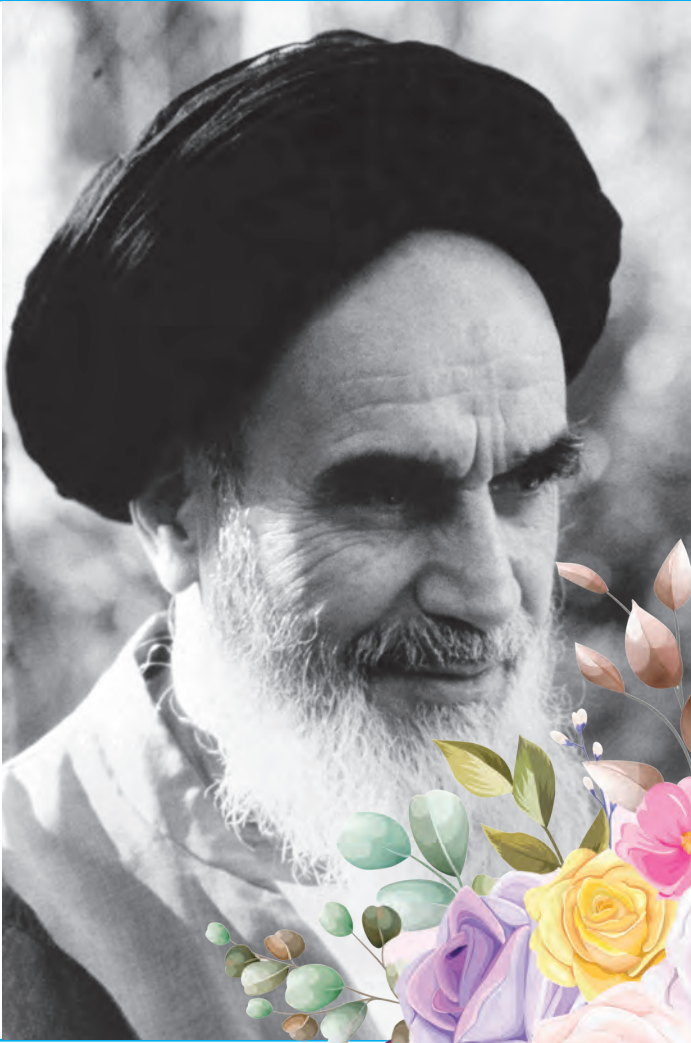
سال انتشار و نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir مراجعه نمایید.

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور است و هر گونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

ISBN 978-964-05-3466-3

شابک ۳-۳۴۶۶-۰۵-۹۶۴-۹۷۸

فهرست مطالب

درس هفتم: چه کسی می تواند جانشین پیغمبر (صلی الله علیه و علی آله) شود؟ ۲

درس هشتم: نماز ۶

درس دهم: بهترین تصمیم ۱۲

چه کسی می تواند جانشین

پیغمبر (صلی الله علیه و علی آله) شود؟

در سال گذشته در هر ماه یک روز به گردش علمی می رفتیم. آقای واحدی معلم ورزش ما، در این سفرها دانش آموزان را سرپرستی و راهنمایی می کرد. او مسیر صحیح را می دانست و جلوتر از همه حرکت می کرد و ما با خیال راحت به دنبالش حرکت می کردیم او مراقب بود کسی جا نماند و راه را گم نکند. یک روز آقای واحدی برای انجام کاری به سنجید رفت و مدیر مدرسه که نمی خواست برنامه گردش علمی تعطیل شود. به دانش آموزان گفت حالا که آقای واحدی غایب هستند باید یک جانشین برای او انتخاب کنیم که سرپرستی گروه را به عهده بگیرد. رضا پرسید چه کسی می تواند جانشین آقای واحدی شود؟

آقای مدیر گفت آقای محمدی جانشین آقای واحدی است، چون او نیز مانند آقای واحدی، مسیر را به خوبی می شناسد و افراد گروه را به درستی هدایت و راهنمایی می کند.

با توجه به داستان بالا می توانیم درک کنید که بعد از رحلت (مرگ) پیامبر (صلی الله علیه و علی آله) چه کسی می تواند رهبر، جانشین و خلیفه مسلمانان شود؟ او باید دانا و مومن باشد و راه درست زندگی کردن را به مردم بیاموزد.

پس از مرگ پیامبر، تعدادی از مسلمانان ابوبکر (رضی الله عنه) را به عنوان خلیفه (جانشین پیامبر) انتخاب کردند چون:

- ۱- ابوبکر فرد آگاه و توانایی در دین بود و قدرت هدایت و رهبری مردم را داشت.
- ۲- ابوبکر (رضی الله عنه) دوست قدیمی رسول الله (صلی الله علیه و علی آله) بود.
- ۳- ابوبکر در سفر مهم هجرت به مدینه همسفر پیامبر بود.
- ۴- در هنگامی که پیامبر مریض بود به فرمان پیامبر برای خواندن نماز، امام جماعت مردم شد.

سخنی از بزرگان

پیامبر (صلی الله علیه و علی آله) در آخرین روزهای عمرش که بسیار بیمار بود به یارانش فرمود:
 «به ابوبکر بگویید که امام جماعت مردم، برای خواندن نماز شود»

پاسخ دهید

۱- چه کسی می تواند رهبری مردم را بعد از پیامبر (صلی الله علیه و علی آله) به دست بگیرد؟

.....

۲- دو مورد از دلایل انتخاب ابوبکر (رضی الله عنه) به عنوان خلیفه را بگویید.

.....

جست و جو در درس

شماره	پیام های اصلی درس
۱	.....
۲	.....
۳	.....
۴	.....

جمله ها را کامل کنید.

..... من در زندگی خود حرف کسی را می پذیرم که .....

.....

.....

با راهنمایی معلم انجام دهید

اسامی خلفای راشدین و لقب هر کدام را روی یک کاغذ مقوایی زیبا بنویسید و آن را در کلاس یا اتاقتان نصب کنید.

ساعت هشت صبح روز جمعه بود. من و عده ای از دانش آموزان در حیاط مدرسه جمع شده بودیم؛ چون قرار بود آن روز، همگی برای اردوی یک هفته ای به کرمان برویم. ابتدا آقای ناظم ما را گروه بندی کرد و در مورد وظایف هر گروه و برنامه های سفر با ما صحبت کرد. سپس، همگی به ایستگاه راه آهن رفتیم و سوار قطار شدیم. پس از چند دقیقه، قطار حرکت کرد و ما با نام خدا، سفر خود را شروع کردیم.

سرپرست گروه ما، آقای رضایی بود. او کتابی را که تصاویر زیبایی از شهر کرمان داشت، به ما نشان داد و در مورد جاهای تاریخی آن برای ما صحبت کرد.

هنگام ظهر، قطار در یکی از ایستگاه ها توقف کرد و ما برای خواندن نماز از قطار پیاده شدیم و پس از وضو گرفتن، به نمازخانه ایستگاه رفتیم. قبل از شروع نماز، آقای رضایی در مورد چگونگی خواندن نماز در سفر، برای ما صحبت کرد و گفت: دین اسلام به مسافر اجازه داده است که نمازهای چهار رکعتی را، دو رکعتی بخواند، این کوتاه کردن نماز را قصر (نماز شکسته) می گویند. ما هم در طول سفر نمازهای ظهر، عصر و عشاء را قصر می کنیم یعنی آنها را دو رکعتی می خوانیم. نماز صبح و مغرب قصر نمی شوند.

بچه های شافعی باید بدانند که به جز قصر کردن می توانند نماز ظهر را با عصر و نماز مغرب را با عشاء بخوانند. یعنی اول دو رکعت نماز ظهر را بخوانند و بعد از سلام دادن بلند شوند و نماز عصر را هم به صورت دو رکعتی بخوانند، این کار را جمع می گویند.

نماز مغرب و عشاء هم همین گونه است، البته همان طور که گفتم نماز مغرب کوتاه نمی شود. اول سه رکعت نماز مغرب را می خوانیم و پس از سلام دادن بلند شده و دو رکعت نماز عشاء را می خوانیم. یادتان باشد که قصر و جمع را می توان در وقت نماز اول، یعنی ظهر انجام داد.

هم چنین می توان آن را در وقت نماز دوم یعنی عصر انجام داد. برای نماز مغرب و عشاء هم می توان این کار را انجام داد، یعنی یا هر دو نماز را در وقت مغرب می خوانیم و یا آن را در وقت عشاء می خوانیم.

سپس آقای رضایی جدول زیر را به ما نشان داد و گفت: برای این که نماز خود را به درستی بخوانید، به این مطالب توجه کنید:

نماز خواندن شافعی ها در مسافرت	نماز خواندن حنفی ها در مسافرت
<p>نماز صبح را دو رکعت می خوانند، نماز مغرب را هم سه رکعت می خوانند، آنها هم مثل حنفی ها نمازهای چهار رکعتی را دو رکعتی می خوانند اما نماز ظهر و عصر را با هم و نماز مغرب و عشاء را با هم می خوانند.</p> <p>آنها می توانند هر کدام از این دو نماز را در وقت نماز اول و یا نماز دوم بخوانند.</p>	<p>هر نماز را در وقت و زمان خودش می خوانند و فقط نمازهای ظهر، عصر و عشاء را که چهار رکعتی است دو رکعتی می خوانند. در واقع آنها سه نماز را قصر می کنند.</p> <p>اما نماز صبح همان دو رکعت است، و نماز مغرب هم همان سه رکعت است.</p>

پس از صحبت های آقای رضایی ، همگی نماز خواندیم و سپس وارد قطار شدیم و به راهمان ادامه دادیم.

سخنی از بزرگان

پیامبر (صلی الله علیه و علی آله) فرموده است:

برترین اعمال به جا آوردن نماز در وقت خود (اول وقت) است.

برای خواندن

۱- حداقل مسافتی که براساس فقه شافعی می توان نماز را قصر و جمع کرد ۸۱ کیلومتر است.

۲- براساس فقه حنفی حداقل مسافت برای قصر نماز ۷۸ کیلومتر است.

۳- نماز قصر و جمع از زمانی شروع می شود که از محدوده شهر بیرون می رویم.

پاسخ دهید

۱- نماز قصر یا شکسته یعنی چه؟

۲- چه نمازهایی قصر می شوند؟

۳- کدامیک از نمازها قصر نمی شوند؟

جمله ها را کامل کنید.

۱- به هنگام ..... نمازمان را شکسته می خوانیم.

۲- در سفر، نماز صبح همان ..... رکعت است و نماز مغرب هم همان ..... رکعت است.

جست و جو در درس

شماره	پیام های اصلی درس
۱	.....
۲	.....
۳	.....
۴	.....

جمله ها را آن طور که می خواهید ادامه دهید

— من در سفر هرگز نماز را .....

.....

— دوست دارم در هر زمانی خدا را .....

.....

جدول

هنگام سفر، کدام یک از نمازها را شکسته و کدام یک را کامل می خوانیم؟ علامت ×

بزنید.

کامل	شکسته	نمازها
		صبح
		ظهر
		عصر
		مغرب
		عشاء

فعالیت ویژه

یکی از بهترین خاطرات خود را که در سفر داشته ای، بنویس و در کلاس برای دوستانت بخوان.

آن روز، پدر شیوا از سفر خانه خدا بازگشته بود و همه فامیل در خانه آن ها جمع بودند. هر کسی کاری انجام می داد. شیوا با دخترخاله اش، مریم، در حال چیدن میوه و شیرینی بودند تا از مهمانان پذیرایی کنند.

آنها آن چنان سرگرم کار بودند که متوجه غروب خورشید نشدند. ناگهان شیوا با ناراحتی گفت: «مریم، می دانی چه شد؟ هنوز نماز نخوانده ایم!» سپس هر دو با عجله وضو گرفتند و به اتاق رفتند تا نماز بخوانند، وقتی مادر شیوا آن ها را دید، فکر کرد که آنها می خواهند برای خواندن نماز مغرب و عشا آماده شوند؛ برای همین گفت: «آفرین بر شما که می خواهید نماز خود را اول وقت به جا آورید. نماز اول وقت، ثواب^۱ بسیار زیادی دارد.» مریم با شرمندگی گفت: «خاله جان، ما آن چنان سرگرم کار شدیم که متوجه گذشت زمان نشدیم و چون نتوانستیم نماز ظهر و عصر را در وقت خودش به جا آوریم، می خواهیم قضای نماز^۲ خود را بخوانیم.»

مادر گفت: «همیشه سعی کنید به خواندن نماز بیش تر از هر کار دیگری اهمیت بدهید.»

شیوا گفت: ما هم از قضا شدن نمازمان خیلی ناراحت هستیم و تصمیم گرفته ایم از این به بعد قبل از هر کاری نماز خود را اول وقت به جا آوریم.»

۱- پاداش

۲- نماز را بعد از وقت خودش به جا آوردن (نماز قضا)

آنها نماز عصر را به قضا خواندند. و نماز مغرب را در اول وقت خود به جا آوردند و از خدا خواستند که آنها را یاری دهد که از این به بعد در انجام وظایف دینی دقت بیشتری کنند

سخنی از بزرگان

پیامبر (صلی الله علیه و علی آله) فرموده است:

بهترین اعمال به جا آوردن نماز در اول وقت است.

پاسخ دهید

۱- چه موقع نماز خود را به صورت قضا به جا می آوریم؟

۲- بهترین موقع برای ادای نماز چه زمانی است؟

کامل کردن عبارت ها

۱- نماز ..... ثواب زیادی دارد.

۲- همیشه سعی کنیم به ..... بیشتر از هر کار دیگری اهمیت بدهید.

جست و جو در درس

شماره	پیام های اصلی درس
۱	.....
۲	.....
۳	.....
۴	.....

جمله ها را آن طور که می خواهید ادامه دهید

..... دوست دارم نماز را

.....

..... وقتی نماز را در اول وقت میخوانم احساس می کنم

.....

با راهنمایی معلم در کلاس با دوستانتان گفت و گو کنید

— آیا تا به حال نمازتان قضا شده است؟ چه احساسی داشته اید؟

— چگونه می توانید با دعا کردن در به جا آوردن نماز در اول وقت موفق شوید؟

فعالیت ویژه

جدول زیر را روی مقوایی بکشید و پس از کامل کردن آن، مقوارا در کلاس یا نمازخانه مدرسه نصب کنید.

وقت نمازهای پنجگانه

نمازها	از	تا
صبح		
ظهر		
عصر		
مغرب		
عشاء		

